

Comedia en dos actos
original y en verso
de.

PLASSO y DEUTTE.

1084

Albert Castell.

Acto primer.

RECEIVED

NOV 22 1891

PLASSO y DEUTE.

Comedia en dos actos
catalana y en vers
original
de
Albert Castell.

1874.

THE NEW YORK

LIBRARY

THE NEW YORK

LIBRARY

THE NEW YORK

Personatjes.

Jr. Vicens.

Adela.

Joanet.

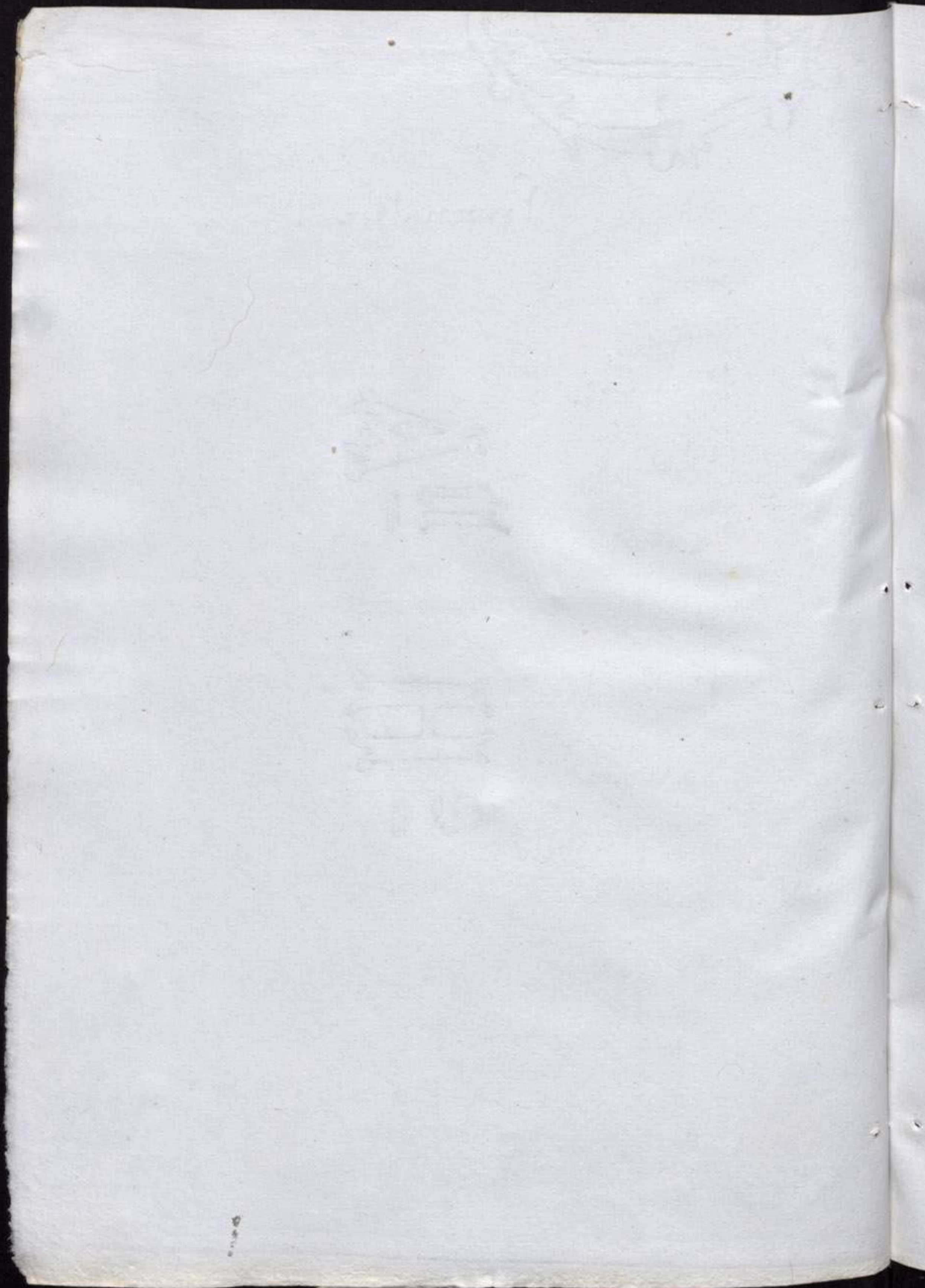
Felip.

Jr. Paulino.

Joanet

Un escribent.

L'acció en Barcelona.

Acte primer.

Sala ben arreglada, pero sense
lupo. Una porta al fondo, dos
laterals, y en primer térme
una a l'esquerra. En mitj de
la sala una taula rodona.
Cadiras, demés objectes pro-
pis. Per dreta y esquerra la
del actor.

—

O

Escena I

fr. Vicens Adela.

=

(sentada junt a la
tauleta.)

Vi. Però dona, no recordas
lo que passà a la cuina,
a la noya de n Pau Harch
y a la de cal xich de Rivas
que sempre feyan'l souso
y de poch la passan prima,
que dant se per vestir sans

o ferse benedictinas?

107

Escolta donchs al teu pare
y prent experiència, filla.

que't passés un xarco tal
jo per res del mon voldria.
Mira, noya, com a pare
que't so...

Ad. vol dir que m'estima,
que m'aprecia molt y molt
perquè sò la seva filla
no es veritat?

Vi. Si, noya, si.
voldria que fossis rica.

(monument d'ella)

y sols per veure't ditposa

que es lo que jo no faria?

Abd. Jo també a voste l'estimo
com deu fè una bona filla

Vi. Ja ho sé: mes ten una cosa
que temps ha que m' desatina,
que en parlant del senyor
Paulino, luego ruidinas,
perts l' humor, fas mala cara
y tot al burdell no tivas.

Abd. (Ja hi tornem.) Pero no ven
que'l senyor Paulino mica
es viudo ab dos criaturas,
y que no fa, si be's mira

- per una noya com jo
 que, vamós, soch aixerida.
 Vi Endavant, allò de sempre
 pero perque no t, vols, digas,
 es encara joveret.

Ad. Si, ja ho crech. ja descombia

V. Oh! y sobre tot, te una bossa
 que... vamós, allò sol brinda.

Ad. Donchs à mi no m' fan ferres
 ni la bossa ni las fiucas.

Vi. Donchs à mi si y aipò basta
 y no m' vingas ab musica?
 Ell t' estima, jo hi consento
 y t' hi casar desseguida
 ehi'l vaig veure a la Rambla

y m va dir qu'avuy vündria
a veure. Vull que li fassin
bon pape, no sent?

Abd.

(Si, que viüga.)

Vi

Es qui ell té moltes pessetas
y hem de procurar fer fira.

Abd.

Donchs ab mi no n farà pas

Vi.

no callaràn, mala espina?

Abd.

Veu vortè també i enfada
y luego crida que crida

prengut ab mes calma, home,

Vi.

Es que ab tan causos m' irrita

Abd.

Be, vauvos, ja m parlaréu
un altre estona. Ah! la tia

(Haig de ferho així, sino

pot ser may acabariam)
m' hadit tinguer la bonitat
d' arribarhi desseguida
per arreglar aquells papers
de la senyora Cristina
que diu que ls esta esperant.

Vi. que han d' estar avuy al vintj dia?

Ad. No m' ho ha dit.

Vi. 4. ha dit res mes?

Ad. No senyor.

Vi. Donchs tu vigila
y tingas compte la cassa
mentres jo vaig per propinas.
Y si fos cas que vingues
l' senyor Paulino Mica...

Ad. Si senyor, perdi cuidado
Vi Vols dir que. --

Ad. No faltaria
mes --

Vi. (Sembla que ja s'convenç.)

Ad. (Ay Deu meu quina porfia!)

Escena 2^a

Dit, Felip.

(Abre un cistell)

Fel. Deu los guard.

Enr. Hola Felip!

Ad. Quin cistell tant ple que portas!

Vi Si que veus ben carregat!

Je. Oh! y tot es viauda bona!

112

(picant lo cistell en Terra)

Auuy he comprat un llus
que ls dich qui es una bestiola!

Vi Un llus com tu?

Je. Wo tant gros.

Enderivirin quant me costa.

(lo tren del cistell)

Vi Divuit rals

Ab. Wo, cinch pessetas

Je. Vingui de vostes hi toca

Dissets rals.

Vi. Has comprat bé.

Ab. Si qui es barato.

Je. Wo es broma,

No porto dins.

agafat el cistell y se'n va
per la porta del primer
terme pero al arribarhi
torna

Diu qui au d'auia allà a la volta
del encant, a veure 'n...

(rumiant)

Quirse:

No'n quirse, ave no'm recorda.

Vi. En Jordi?

fe.

No senyò, no.

Un qui ha vingut de Mallorca

Vi. Ah! ja se, t'ha dit perquè?

Per el senyor, mes com aquí

hi haig de tenir tantes coses,
francament, me n'he olvidat,
y... la veritat no'm recorda

Vi. Sabes, noy que'm fas molta gracia?

sempre seràs un tanoca

Je. Jo ja hi faig tot lo que puch
pero com sò tan. --

Vi. Baboya!

Je. Jo baboya?

(com si s' enfadia)

Vi. No, vull dir---

que no tens gens de memoria.

Je. Que vol que li diga?

Vi.

Res:

que quant se't mana una cora
hi parís forsa cuido,

ja veuras com te'n recordas.

4e. Oy que ho farei.

Ad. Si, nas de ferho.

Vi. Be: jo me'n tiuch d'amar, Noya,
ves pe'l sombreiro y bastó,

corre, ves que'm passa l'hora.

Ad. Be, home, ja hi veig no cridi.
quin genit.

Escena 63^a.

Vicens felip lugo Adela.

Vi. Felip, escolta,

fe.

Digni.

vi.

Si vingues algun
mentres que jo seré fora,
digali que no hi sò, ho sentis?
y que torni un altre estona
te n recordaràs?

fe.

M' no sembla

que sí, senyor.

cb.

L' de copa

li porto : sia servit.

(entregant-li)

vi.

Tot es igual, gràcies, noya

(servi)

cb.

Felip, venen a la cuyna

y posa al foc la cassola.

Escena 4^a

Adela

Ad. Ya estich sola, això volia
per poder-me desahogar. -
estich tant amolinada
ab lo que m' està passant!
L' pare prou es bon home,
pero i ha ficat al cap
que perquè dichosa sia
per forse m' haig de casar
ab un qu' a n' ell li agrada
y que á mi may m' agradat,

115
Ata a veurer com ho arreglo!
qui es lo que farè, veyam!

(pensant)
Es viudo ab dos criaturas,
te pessetas, es vritat,
y'l pare vol que ni hi casi
tant si'm plan com si no'm plan
fora rica, no hi ha dubte,
pero feliç? aiyò may,
que'l meu cor n'estima un altre
fèi ja temps, y un desangany
no vol darli, que podria
causarli terrible englay
El ni estime, jo l'adoro
es per mi tot son afany.

jo per ell no tinch sossego
ell per mi esta delirant:
jo li dich tot lo que m passa,
ell m obra 'l cor bat a bat;
y aixi 'l temps corre, deixant
dolça esperança, entre tant
vinga 'l dia de la boda
per ser felissos y en pau.

(pau)

sent aixi. volen que m casi
ab 'l viudo? ca, ca, ca!

L' meu Joanet es tant mono
y vesteix tant elegant,
que val mes la seva gracia
que tot lo del mon plegat.

116
luego que vinga li explico

posantre a cusi

lo quo passa not y clà
y entre ls dos veurem'l modo
com surtir d'aquet mal pas
oh! y convè no gastar calma
perque'l pare vi no ho faig--

Escena 5^a

Adela Joanet

que porta una cartera de
puere apuntes figurant
que vi de la classe

To Cuidado a punxarte, Adela,
cho. Ya ets aqui altre vegada?

Com es que veus tant aviat?
Ah! avuy prou has fet campana.

Jo campana? es que t'ho pensas.

Ah. Com si comences ara

Recordat que'l curs passat
si no'n vares fer cinquanta
no'n vares fer cap

Jo.

Es que

ab llibertat d'ensenyança
podem sempre guanyar el curs
sens assistir a la classe

Això es ben clar: o sí no

sabes si m'han dat mai carrega

Jo. No perquè estudiabas força.

I si jo ara te'n donaba?

que farias?

90 Que faria?

Si fos així, tal vegada...

Mes, no creuria que Adela

arribés a ser tan falsa,

que matis mas il·lusió,

mon amor i ma esperança

No creuria que una noya

com tu, tant bona i honrada

abrigués dintre son pit

una intenció tan villana

trencant-me mil juraments

sellats ab sospirs i llàgrimes

No ho creuria, mes si fos.

Ad. Ah, no, no... Joanet, calla,

que tan vols de suposarho.

Jo. Vols dir que tindras paraula?

Abd. Y m' ho preguntat? L'abdele
a lo que promet may falta

Jo. Sempre ho he cregut aixi,
mes quant penso que'l teu pare
de regu i li oposaria---

Abd. A proposit: no fa gaire
que m' ha fet aqui mateix
una predica molt llarga.
tot això perque vol promyste
ab aquell viudo casarme.
Jo de primer li he dit.

ben clà que no m'agradaba.

Com ja sabs que te aquell genit

Comença a fer mala cara

ab uns crits que se sentien
del cap de vall de la escala.

Escena 6ª

Drt. Felip.

(que surt cantant ab una escombres

y un plumero y y posa a escom-
brar.)

Ad. Quant jo veig que i esparvera
d'aquell modo, penso, calla,
y li dich, ja n parlarem
quant voste estigui ab mer calma.
Qui es lo que fa aquest ximplet?

(pu felip)

quina te n' ha pegat ara?

Je Es que jo t'he d'escombra
y arregla un piquet la sala

Jo. Pero, home, no's fa així
ves a busca un cantí d'aigua.

Je. No, no, no, així ja va bé.

y i torna a posar a escom-
brar no perçant en tota
la excusar que per
parlar.

Jo Que t'costa de fer el que t'manar?

Je. tu vènte a cuidar dels llibres

Jo. Oh. Felip, pocas paraular.

Je Que t'pensas que ts la mestressa?

Jo t' dich que callis cap d' ase.

119

Jel. Si tin d' ase sols lo cap
es que tu tens lo que m' falta

Jo. Ja veuràs: lo que pots fer
es anar-teu.

Je. Ja no pensaba

Jo. Donchs si t' dono alguna pinça

Je. Donchs si jo te'n dono un altre?

Be, be, be deixeume estar

que vull escombrar la sala,

y narta cantar y faré

tot lo que m' darà la gana.

Joanet dona un quant

parros capà ell pera

donantli un clatellot pero

abbe la l' delli.

Ad. Guanet, no'n fassin cas.

que ell avuy esta de guassa.

Jo. Ha tens sort.

Ad. Ose, tornant donchs

ab lo que deyan i'l pare
m' ha dit que'l senyo Paulino

viendria avuy a parlar-me,

Hein de mira entre-ls, des

que, si no se'n va al diable

no torni a entrar pas may mes

ni un sol peu en esta casa.

Jo. Bueno: ayò deipaho per mi

jo veurè d'un modo u altre

com surtir d'aquet cuidado.

mes com aquell tararubana
 no mes que per molestar
 fa pol, canta y mou sargata,
 y per altre part podria
 atrapa'm aquí'l teu pare,
 jo me n vaig cap allà dinn,
 que tinc d' escriure una carta.
 Con que tot anirà be;
 no perdis may las confianças
 (seu va per la dreta)

Ad. Ho crech: que com a estudiant
 se n tramma unes a vegades.

seu va per la esquerra
 recullint la feyna que
 cursa.

Escena 7^a

Felip.

=

Fe... Tan mateix sen han anat
jo haig de fer passar la neva
no hi ha mes.. roch en felip
y encara que in tractan sempre
de ximplet, y tot me manau
cada qual a sa manera,
si cridan jo també crido
y auri sempre tenir trets
y al capdevall res ne treuen,
perque faig passar la neva,
si l'oncle viciu no m crida

ja ho fa ma curina Adela
 y si no ho fa cap dels dos,
 es l'estudiant qui non brega,
 l'un me fa portá un recado,
 l'altre in fa portá aigua fresca,
 l'altre vol que venti'l foch
 o que tiri la gallega:
 pero jo tot ximple ximple
 sempre faig passar la meua.
 Me llevo un piquet de jorn,
 me in vaig a omplir la cistella
 entre mitj dels assistents
 criadas y marmanyeras
 L'una m'hiu. vol escarola?
 l'altre m'oy, comprim las bledas,

pero jō comprio l' que vull
y aïpi faig passar la meua,
torno a casa: en mar al lumbro

(fent l' acció ab l' escombra)

y ves a fer la limpiësa.

L' un' hora perque faig prols,

l' altre perque faig parteta,

may me trobau prou ben fet,

y in cridan las deu mil pestes.

pero jo tot ximple ximple

sempre faig passar la meua.

Pero tanta per dinar,

Felip, porta l' escudella

crida ab una veu qui esponenta

l' oncle Vicen. L' Adela

" ara ara in falta l' Toballó.

ara jo no tinc cullera,
 diu l' estudiant. Donchs que fas?
 diuen tots y baladrejan,

y tots me volen mornar,

y cridan que no s' entenen,

y mentrestant jo me'n rich,

rihent fort

perque faig passar la nieva.

pausa.

Ara digni'me senyors,

si hi ha cap casa com aquesta

que estigui mes ben servit,

y en que s' hi fassi mes gresca?

que l' criat sian mitj anys

fiats en la parentela ?

et mi in sembla que ho entench,
lo treballa a nūgū engreipa

y com jo vull estar gran
fujo de fam y de feyna.

treballo un poquet per gust

aupò si, reus dar-me pena,

mes - si in venen ab camàndulas,

bona nit... ja l'han ben treta,

perque jo tot fent l'pimple

haig de fer passar la neva.

y aupis veig que en aquet mon

es felis qui ho engrepa,

jo ho so molt mentres que juga

sempre fer passar la neva.

Escena 8.

Felip Vicens Paulino

Pa. Ah! si senyor si: no'n dubti
ja sab que jo so formal

y que quant dich una cosa

Vi. Home, per Deu, vol callar?

Tii, felip, ira de bet!

qui t'ha ensenyat de escombrar?

estich tip de repetirte

que no's fa aipn, gran babau.

fel Donchs perquè in manau que passi-

Vi. Be, calla, já nas acabat ?

Fe. Si senyor.

Vi. Donchs ara verten,
perque tenim de parlar

Fe. Del casori ?

(à vicen)

Vi. Que t'importa ?

Fe. Oli. be, jo --

(en cantren)

(Pobre, ha fet tant.)

Escena 9.

Dits menes - felix.

-

Vi. Diantre de picot que sempre

sempre ni ha de fè enfadar

sempre Paulino, disperi

Pan. Home, ja està dispenrat.

Vi. fassil favor.

(li ofereix una cadira)

L' deuen

Tornem a lo que fa l' cas.

Com la noya es jovevota,

y encara no ha pensat may

ab casori, fa alguns dias

que l' estich amonestant

Entre moltes altres coses,

Totes molt interessants

li dich que voté l' estima

com un ximple.

Pau.

Fr. cabal

Li agraheixo tan bon tracte.

Vi

Ha sab que jo sò molt franchi.

Dich aiçò perque los homes

quant esteu enamorats,

sembla que perdeu l'ovellum

ò que us nagueu tractat,

y llavors feu mes pünplesas

que ls de san Boy tot plegats.

Miri, quant jo festejava

la Mla. que dormi en Pau. -

pero ba, deixemho correr,

que l'expressió que he gartat

jà veu que no té malícia

y es sinonim d'amor gran.

Jo de compliment no'n gasto
parlo molt clà y català

125

ab aïpò, senyor Paulino.

Pan. Ya veig que vortè es molt franch

Vi. Si he dit també que vindria
vortè a veurela.

Pan. Y que tal

Vi. La cora'm sembla que pinta,
vaig a cridarla, veurà.

se dirigeix a la porta del primer

terme.

Pan. Si te feina, no.

Vi.

Oa! Noya!

(crisantla)

=

Escena 10.

Diti Adela.

=

Ad. Pare?

Pa. Adela, Deu la guard.

Ad. Y a vorté, senyor Paulino.
Y ls neus?

Pa. Bons! ls he deixat
en lo jardí que jugaban
molt aiperiti y Trempati.
Y vorté quapa com sempre.

(ab ridicula afectació)

Tan airosa y elegant,
que n serà de dit pòs l'home

que la podria arreplegar.

II (Ya començem ab floretas ?
oh! que ha vingut es molat.)

VI Oh! lo qu' es ara la noya
com no t' cap mal de cap
mes que de cuidar la casa
perque tot vagi com cal,
esta bona de manera
que t' metje se'n pot anar
encara que de malalta
no ho ha estat pas quasi may
més perque l' altre dia
al vespre's va contipar,
pe'l demà es com sa mare
que may tenia cap mal.

Abela fa un moviment de dis-
grado

Pau. Aipò es bo: jo me'n alegro

v. }
Ab. } Mil gràcias.

Pau La veritat

quant jo veig una família
honrada com altre hi ha,
que'l marxa tot vent en popa,
sen deipar res en detra,
gosant de pau y alegria
salut y prosperitat
me'n regositjo de veras
y l. haig de felicitar.

Ab. Si voté senyor Paulino

masa caballi y galant
 purque deusi de comperdre
 que no oblidarem jamay
 l'afecte que vorté us porta.

(preparem-nos entre tant)

Vi. Deusi l'compliment di posi :

ja sab qu'aquí son molt franchs

Pan sent arxís donchs, trèis paraulas
 li vull dir, m'escoltarà?

Ad. Digni,

Pan Adela, com vorté
 es tan amable y formal,
 tan simpatica y hermosa,
 y jo viudo fa dos annys
 ab franquera tinche de dirli

que in te il cor fa temp, robat.
Deide un dia que al teatro
la vaig veure fà mitj any
que in segueix la seva imatge
com segueix lo cer l'iman,
com lo vent a la borrasca,
com lo llamp la tempestat,
Com los tron als llamps segueixen
una nit de temporal
De dintre mon pit se escapen
de tant en tant alguns ays,
afecta, no ho dubti Adela,
del amor que m'ha inspirat
Espero que m'correspongui,
y m'sembla no espero en vò.

Mer. - si en mon amor sufriço
 perdre gracia un desengany
 i agruparant aquí dintre b
 borraicas, plujas, inau,
 cer, imatge y nit de forca,
 vent y pedra y Arou y Maup
 y ab lo foch que'l cor me crema
 aquest conjunt tant estrany
 ha de promouwer per forsa
 tan horroros Temporal,
 que me sumergeix al abisme
 per tot una eternitat.

Oho. (Venen.)

Pen. - Ells si voté, Adela,
 escolta mon prech amant

y in corresponent ab termina,
en lloch d' un gran Temporal
ay, viurà una nit de calma
las onas in bressarau
en lo baiçell de la vida
per nostra ditxa augmentar.

Ad. (Tot això ja ni ho pensaba:
y à fi que i ha ben tallat.)

Paul. Diguin per favor, Adela
ser felis puch esperar?

Ad. Senyor Paulino, la noya
que no i ha mogut jamay
de las plantar del seu pare,
y que tot just se setre anys,
parlant de corat d' aquentar

un bon si may lo pot dar.
perque es jove y'l criteri
no ve fïm després mes tart.

129

Escena 88.

Dits felip.

-

fel. Oncle Nicen, un recado:
dïu qui ha d'ana ben aviat...

vi. Ver al diable, tro de quoniam.
Un recado -- que no sab.

que quant tindr una visita
no in pots veni a desbarbar?

fel. E que després?

vi. que te n vagis.

Fel.

Es que

Vi.

Esperau, ja veurà.

correntli al detrai per

donarli una puntada de peu.

Escena 1^a.

Diti meus Felip.

Vi Continuenti, que aquell pinyole
es un tabal destemplat

Pa podra votè troba un home
que la estimi, mes no tant,
que a son amor sacrificui
com jo, tot, sos capitals.

Vull dir, que, si votè in dona

aquell si tant desitjat
deid' ara queda mestressa
de don Bonar heretati,

130

Sapigam que no m'agrada
passar com molts temps en vò,
si es que voster hi consenteu
jò etich ben determinat.

Vi. Woyà, que te in sembla?

Ad.

Pare

encare m'hi haig de pensar
y despres que - sò prou jove...

y no m'passan pas ls anys

Vi. Be, pero jo puch faltarte.

Ad. Oh! aigò qui sab qui no veurà.

Pa. fem una cosa. Voste'

a' Adela.

que i'hi peusi, y entretant
si no es per incomodarlos
li tornari a veïllar
sovint. cada dia' l, sembla?

Vi Li senyor, si, molt be està.

Pau Ab permis, donchs, me retiro.
passin'ho bé.

Vi }
Ab } Deu lo guard.

Pau Peusi que serà mentressa
de dos bonas heretats.

Escena 13

Vicen Adela.

=

cho. (Ni gaudir!)

vi. Ja t'asseguro

si que has fet un bon paper.

Mira, noya, si t'proposar

ferme quedar malament...

(enfadat)

Ten lo que se t'espera.

se molt bé lo que ha de fer

un pare, quant una filla

li es desobedient.

cho. No i enfadi, pare, escoltin

y li explicaré'l perquè.

vi. Lo qu'es de bonar paraulas

això si que sempre'n ten.

(calmant-se)

Digas.

ad.

figuris la fila
que faria si a passeig
magües de surti ab l' gueto
tot donant la mà a ri' als neus,
tu, mira quina parella,
diria, al passar la gent!
malaguanyada es la noya
per un home com aquest.
los malaguanyats se perden:
diu l' adagi, y aixís es
que jo no m' vull perdre encare
ah! no, no: això no pot ser,
y després que'l qui ab mi i can

ha de se un jove guapet,
ben aixerit y ben mono
com qui diu .. un mosquitet.

Vi. Y llavors, tu foras mosca
o mona o no se que.

Vetaqui com penseu sempre
lar que teniu pardalets

Cho. Pero ab l' senyor Paulino
jo hi viuria malament.

Vi. Perque?

Cho. Perque no m' agrada.

Vi. Ja t'agradarà després

Pensa que si era no es guapo,
ja ho havià estat algun temps,
que si no es jove com antes
en canvi te molt diner.

Ab. Que m' fari de la riquesa
si m' falta tot lo deuenir?

Y jo podria sentir-me
a l'olpe y motpe retret
dichent-me que per ser rica
m' vaig vendre? no pot ser

Vi. Be, be, be deipat de coras
y fer un bon pensament
En fin, ara jo t'uchi fyna
un' altre hora i parlarem.

Escena II.

Adela lupo Joanet

Ab. Cada un per hont l' enfila.

ell l'ha enfilada per qui.
 y no hi haurà qui l'entregui
 per mi que fassi, y a mi
 per volerne fer d'itpossa
 se desdeixo in fa infelici.
 tal vegada in Joanet.—

(pensa)

qui sab? ell molt be m'ha dit—
 pero'l negoci no marxau
 sempre com un vol.—si, si,
 obra que'l pare treballa
 vaig a cridar-lo. Bit Bit.

(a la porta dreta)

Joan

(retint)

Adela, que hi ha de nou?

Abd. Que lo que 'l pare m vâ dir
respecte del senyor, mica
i tira endavant. Abqui
ha estat ara no fa gaire

Yo. I tu ja hi has consentit?

Abd. No.

Yo. Li has donat esperansa?

Abd. Tampoch: però com es rich,
y s pensa que ab las perretas
ha de lograr lo meu si,
ha promès que a visitar nos
tornaria tot sovint.

Abd. m té d'un mal humor
que m desespera: es precis
surtir prompte del apuro.

134
A quell plan que vares dir
já 'l tens combinat?

Jo. Perque?

cho. Perque? home, ben senzill,
per saberho.

Jo. (després de murcudar un rato
surreient)

Ay rateta!

cho. Vamoi! Be, no m'ho vols dir

Jo. Però no't didei que no frisin
que confisin sempre ab mi
que jo surtiré en la meua?

cho. Es que en uns casos aïçà
a vegadas un murria
y no fa res de profit.

Ho Però a vegada no es sempre.
Abd. Voh dir que:—

Ho. Si, dona, si
Si t' estimo com estima
lo tendre aucellet son nin,
com lo camp la primavera
com lo prat lo maig florit,
com la floreta borcana
la rosada del mati,
si desde que t' vaig conèixe
que in sento, nena, aquí dir
d' un volcan d' ardenta flama,
un amor que no i pot dir,
si veig sempre que a tu t' miro,
l' endevinedor mer richi

y ditxoi me considero

si much ferte a tu felix:

si es una ditxa sols ta ditxa

vol que pugui estar tranquil

seus desafiar la tormenta,

seus allunyar los perills?

No, jamay! L'home qui es home

y estima com jo t'estic,

no deu temer los obstacles

los via de vence atrevit.

- La partida sera nostra

no ho dubtis.

cho.

cho! si es aixi --

Escena 15.
Dits felip.

Fel. Adela, que vols que fassi?

Ad. No fassin res que ja viuch.

fel. Es qui es tant.

Ad. Ves tarambana

Fel. I després,

Ad. Ves allà d'un.

Ma cel·la, hoanet que no dormis

anantre y d'itallu agra

Jo.

ple d'amor y ab conviccio

Adela, deixalo per mi.

Escena 16.

Joanet

Joanet Cindevant la professò:
 estar ben porat, Joanet.
 En aquest temps qui no eureda
 e euredat, y ei ben cert
 qui ei lo mon un gran teatro
 mont tot hi tenen papi.
 Me... Deixem aquestas cosas
 y pensem lo qui hem de fer
 - Haig de treure d'aquí'l vido...
 que si l'entreurei, vurem.

Entus lo que in diu la dida
y lo que ni ha contat ell
parlant de com fa fortuna
a voltar un home, hi veig
una relació... que encara
in fa creure en ell mateix.
Y in cita un poble. clli. no in dubto
etichu ben regiu qui es ell.
pero provar! aixo falta
mes... també las obtindré.
La noya... que tot ho ignori
es per ara convenient.
N. felip per sa curina...
ccli. or, si m servirà bé.

dirigit a la porta
primer terme)

137
felip...lo qui es a la bona
de segü que...

Escena 17.

Joanet felip.

fel.

Joanet

que'm cridabas? Ja so aquí.

Jo.

Escolta, si't demanés
un favor, que me'l faria
de bona gana?

fel.

Ja ho crech

encare que fossen dos,
vinticinch, quaranta, cent:
lo qui es per tu y per la noya

ja ho sabo, Joaquet.

Joc.

Si, ja ho sé

fel

Encare que devegada
me feu enfada un piquet,
despres veig qu' es una broma
y no me in recordo mes.

Jo.

Es il cas que'l senyor Mica,
tant si es tort com si es dret,
in vol pendre la promesa

Jel

Ell se'n guardara prou bi

Jo.

Donchs perquè no puga ferho,
es necessari que obreiu

tots dos ab molta cautela,
ab prudencia, ab interès,
y sobre tot l' encarrego

fel.

que ningú ho sapiga, ho sent? 138

per mi si que no i perdrà

no tingas por tira al dret

Ho puch se una mica simple

mes so callat quant convé

Las provar que puch donarten

tú ja las sabs, hoanet.

esquell dia, que m digueres:

jo y la noya no estimem,

sobre tot felip, silencio,

ai ningú m diguesses res,

feya ya temps, que ho sabia

y feya aquet pensament.

ells i estiman? que i estimin,

per mi això serà un secret

y ademi, per la cucina
entre mi vaig jurar fer,
perque poguèi ser d'itpore
tot allò qu'eu mi estiguèi
sent cuipis, hoaret, d'itpore,
però cuidado y tira al dret.

Jo. Altre cosa no esperaba
d'un picot com tu. Lita' bé
ha venenar: tu, tot fent l'orni

fe. Vols di'l pinyole?

Jo. L' mateix té
vigilar l' senyo Mica,
la noya, l' senyo Vicens,
y de tot quant aquí; fassi
no deus oblidarne res,

y punt per punt me n'enteras.

1ª Descansa en mi, Joanet.

fari tot lo que tu m' digas.

Pobre, cusina! ara ves

(plora)

si la fan casar per força,
morirà de sentiment.

2^a Be, home, per po no ploris.

vostres là n' guardarem.

Pi ab exactitut cumples

las ordres que jo t' doni.

(L' estima de debò.)

3^a

Mama,

digas, que es lo qu' haig de fer?

4ª Per de prompte t' he dit:

mes endevant ja veurem.
Ave vèsten què'l teu oncle
n'è veyà per qui.

fel.

Ja entench

(Si puch fer passar la meua
que n'entarè de content.

se'n va èt ditet y ensoyegat

ab l' Adela ~

Escena 18.

Dit. Adela.

Ad. Ay! que pesas!

fel

No pas gaire!

Ab. Sempre sembla que no hi veus.

fel

t' estabas al meu darrera

140

y jo pe'l detrai no hi veig.

(à un signo de i Joanet sen va)

Escena 19.

Joanet i Adela Vicens

que manifestant sorpresa i impo-

ciència se'l contempla desde

la lateral esquerra,

Ad. Joanet, t' porto una cosa.

Jo. Que es?

Ad. Oh! no t' pot di

Jo. Veyamla.'

Ad. collavos si que ho veuria
si per car t' ho ensenyaba.

Endevinallio.

Jo

Vn clavell?

Ad. No.

Jo.

Vna rosa? una corbata?

Ad. Tampoch.

Jo

Vn porta-monedas?

Ad. Encara menos

Jo.

Caramba!

Donchs noya, si no m'ho diu.

Ad. Te, vauos una petaca.

durant les anteriors versos
van donan voltas per la

escena perquè ell li vol

prendre lo que porta.

Jo. Donchs en cambi jo t' daré

un pató y una abraçada.

y m' ho tornar, si no ho vol,

Vi. Tra de Deu de canalla!

No se qui m' deté com no..

això ja es un piquet massa

no m' ho hauria cregut may.

Lo. Senyor Vicens.-

Vi. Senyor rabas

Encara no n' hi ha prou

d' abusar de ma confiança?

Si no arribo à entrar al instant

qui sab això com paraba!

vaya, si hi ha per tirar el barret

al foc, y la casaca

y el llibrer y l' escriptori

y tot lo que hi hagi a casa
tu, noya, cap a la cuina
Jo. Pare, perdò.

Vi Gata maula!

Encara gosas parlar?
No vull dirho altre vegada.
a la cuina.

(Adels en hi va)

4 tu, Joanet,
ja pots escriure a mi en Jaume
avuy mateix, que no vull
tenirte mes aquí casa.

Jo. Pero si jo --

Vi Mira noy, noy
ves, fes lo que t'haurem y calla.

Escena 20.

Vicens

Vi. Estich que ni jo ni entendi
Me n' he anat a Bellafila,
de Bellafila als Encant,
dels Encant, a la Corribia
de la Coribia al padró
del Padró a l'anta Maria
de l'anta Maria al coll
y d'allà tot desseguida
me n' he vingut cap aquí
per descansar una mica,

y quant mecos ni ho pensaba
veig aquest parell de principis
que figurant se estar sols,
i feyan mil monerias
A quin temps heu arribat!
aijó avans no suchselia.
Quant jo contaba ls meus viut
y festejaba la lila,
la dona. Deu la perdó,
un dia no mes per riure
li burcaba pessigollas,
y com ella era tant fina
me vâ cargolâ un pessich
que se 'm conegué viut dias.

(pauze)

Si la edela ab in Joannet
 magnier fet com fen lo sila
 Pero res, lo que à mi in passa
 m sembra qu'ei impossible.

- Pero jo no acabare.

Seuò no pot consentir-se.

(sen ve)

Escena 21.

Paulino Joannet

=

Paul Joannet.

Seu

Seuò Paulino.

(donantse las mans)

Pau. Tal vegada ara surtirà
y per mi...

Jo. Si, men anaba
a tornar una visita,
pero com no in ve à mi hora

Pau. Li que eu cap modo voldria
deitorbarlo.

Jo. No senyor.
no in deitorba gens ni mica.
al contrari que in complau
prengui assiento.

Pau

(sentant-se)

Y la pubilla?

Jo. La pubilla està ocupada.
jà surtirà desseguida.

Pau És una noya d'aquelles -

Jo. Y crech que vortí l'estima.

Pau Si l'estimo diu? y molt
desde que'l teatio un dia
la vaig veure, que ni agrada
y fin me sembla impossible
que magi tringnt la paciència
d'anar li seguint la pista
tant temps, sens lograr res me
d'ella que indiferint me
fredó... y aquell... sò tan jove!
fasse ab que donan a clida
ab finura y dissimulo
las noyas me aixerida
a un home, quant no l'hi agrada.

Si, si ja se in pot beu rüna
Jo Rich, perque füm la manera
de dar carbassa analisa.

Pau. Vosti no i'hi ha parat may?
repariu, es tal com pinta

Jo. Donchs vol dir qu'ella no...

Pau

Escolti.

Veyent jo que no podia
per ver del mon cautivar
la noya, y que ella esquivava
sabia evitar molt be

las ocasions mes propicias
que jo sempre en va buscaba,
per dirli aquest cor t'estima,

145

comprement qui era en vā tot
veig determinarne un dia
ferme amic ab lo seu pare,
y fet y dit desseguida
poro en practica'l meu plan
per lograr una entrevista.
Quant varem ser ben amics
al cap d' un mes y alguns dias,
y ho veig venir ben parat
li demanola probilla.

Ho y ell contesta?

Per com los pares

dominats per la avaricia,
y ell ento qui es un d'aquestos

casar volen à sa filla
ab un que tinga diners
y jo tuchi diners y fūcas.
ni conterlar. La noya
serà seva, luyò Mica
Jo farei tot lo que pruga
a fi de persuadir-la.

Jo Cosas del sigle dirou
or, riqueras, egoisme.

Pan Donchs si, avuy ni li declaro
d'un modo, qu'allo eternia

Jo. (Vetaqui D. Juan Tenorio
rovellat.)

Pan Y si ni li re ditan
de paraulas amorosas!

vanus, ara e impossible
 qui entre lo que li he dit jo,
 y'l seu pare la predica,
 no diga d'una vegada
 ben resolta y decidida,
 lo meu marit ha de ser
 l' senyor Paulino Mica.

Jo. Cuidado que i farà mal.

aguantant la cadira que
 paulino i agrupa
 ab satisfaccio;

¿y si per car hi havia
 qui li fes la competencia?

Peu Un rival? llavors veuriam
 qui dels dos podria mes.

Jò Vol di que'l derafiaria.

Pa Vaya: y que tiro tal cual.

Miri: ls negres d'ebbsinia
que tenia en un ingenio,
una vegada volian

que se'ls tractei com a blancs,

Jò que si, tot desseguida

agapo'l látigo, y flist

flant, flist, ls sacudia

d'un modo... Varen callar

pero al cap d'una hora y mitja

seuto entre ells un rum rum

jò que si prenci puteria,

y d'un sol bot varen caure

dos negras y una negrita,

Jo M conuenso mer y mer
que's aquell que in diu la dida)
Banta de contemplacions.)

Pa Que li sembla?

Jo. Senyo' Mica
accions tan vils com aquesta
sols la fa un home insensible,
un home -- així com voste'.

Pa Joanet.

Jo. No m' intimida.

No senyo: aquí no som negres
y aqueix cruel rigorisme
que no te valor de ser
l' detesteu, senyor Mica.

Y ademés en cassor tal
serbém fernor la justícia
còra que no poden fer
los pobrets de l'obbbisínia
l'aysiga que aquí fem tornar,
y que may comportarian
ser tractats villanament
per negreros, senyò Mica.
Y acabeu, jo sò 'l rival,
la noya à n'a mi m'estima,
perque jo l'estimo à n'ella,
y per mei que vortè diga
y que fassi serà en và.

Y si era in desafia --

Pau. Si senyò, ab doble motiu.

vostre a vi a mi in calumnia,
 y may ningú ni ha insultat
 sens pagar car son cirime.
 tinc el meu honor que vostre
 y tota sa família
 sí, senyor!

702

Vil! miserable!
 vostre teni honor? indigne
 fins es d'alternar en persona
 com cal qui té l'cor de tigre,
 qui no té formalitat,
 qui té per norma l'intriga,
 que en arruinar no repara
 les meues honrades famílies,
 sense moral, sense consciència

per poder promptly enriquir-se.
Pa. Oli. - no, basta, Joanet,
basta.

Jo. Recordi aquell dia --

Escena 22.

Dit, Vicen, Abdela, ^{Jo}felip

Vi. Qu' es aïpò?

Jo. Res, que'l senyor
Paulino...

fel. que hi ha?

abd. que passa?

Pau. Que in Joanet ni ha insultat.

Jo. Ell se'n ha anat de paraulas.

M'ha dit que no tinc honor 149
ni jo...

Dem M'ha dit estafa.

Ab. Oh Deu meu!

Pe Ca! no pot sé

perque jo---

Vi. Veurai, tu calla.

fin avuy hem tingut pau

si aquesta se es acabada

tu i tens la culpa Joanet

sent així vesten de cara,

Jo Pero senyor---

Vi tot seguit.

Jo Me i n'hiu si, puig ni ho mana

vonté a qui dech molt respecte.

cuasi tant com si in for pare
vi deu te quili y l'angel bo.
cho. (et iudeumos verge tanta.)

Goa.

seu al arribar al forro

l'una y diu a Paulino.

Y vortè tuija present

home rui, home estafa

aquell proverbí que diu

en la llengua castellana.

- no hay plazo que no se cumpla

ni deuda que no se pague.

(seu va)

felio.

Comedia en dos actos
original y en
verso
de.

PLASSO y DEUTER.

Albert Castells,
Acte segon.

DEPT

0004

Plazo y dente

Acte regon.

Acte segon.

La mateixa decoracio.

Escena 1^a

Vicens, Paulino i Adela.

Pau. Li dicu qui he dinat de gust,
pero m' sab mal la molestia
que per mi i han pres.

Vi.

No tal

millor dirà complacencia
Ho soch així, que vol ferhi?
soch la mateixa franquesa
personificada y basta

Pau. Gracias mil per las maneres
ab que vosti

Vi.

Lo compliment
ab mi supriméixils sempre.

Pau.

L' darrer donchs dels capítols
n' aïpirem avuy? li sembla?

Vi.

Ho be ho voldria, pero
te'l notari tanta feyna. —
no obstant aquesta semana
per llà t' digon o divendres

conto qui estava llent tot

Pan Be, be,

Vi

Per donarli pressa
si vortè vol, anemhi ara,
y al mateix temps podrem veure
com ho tè.

Pan

Si senyor, si.

Vi.

Pero avans hem d'anà a pendrer
un cafè.

Pan

Com vortè vulga

Vi.

Veurà que dirè a la còdela
si vol venir. Noya.

Ad.

Parè?

Vi.

Arreglat una miqueta
que sortirèm a passeig.

Ad. Si voste in volguer permetre
Vi. quedar-me, mes m' ho estimo
vetaqui, seu plaher, ab--
contentarse.

Bleda.

Ad. Ainch ja las planxas al foch

Vi. y--
Ja planxaràn al vespre.

Ad. L' lluntre m' fa mal als ulls

Vi. (Contenim-nos perquè'l gendre
Es dir que t' estimas mes--

ad. quedar-me.

Vi. Donchs tu mateixa
hi anirèm nosaltres dos.

Jaigo vinch.

Escena 2^a

Paulino, Adela

Pau

Escotti, Adela

si ara jo li repetia
y d' aixo in pot estar certa,
que in snt del cor quant li' dich
y que d' ell vortè es mestressa,
que vortè per mi es un idol
que fa perdrer la paveta
digni, m' creuria?

Ad.

Si y no.

Pau

Si y no diu? No se comprend
contestacio tan ambigua.

Ad. Si, perque diu que m'aprecia...

Pau Diu poch m'aprecia, l'adoloro
l'idolatro, senyoreta.

Ad. (L'haig d'ofegà ab fum d'incens.
perque t'è molt bonas preces
que 'l recomanen...)

Pau

y t'no?

Ad.

Lo qui es a la part aquesta
permetim no li contesti

Pau

y perque aquesta reserva?

Ad.

perque? no vulgui saberho.

Pau

Un minteri?

Ad.

que jo sempre

callavi y es de dolor

Pau

Si es sa voluntat aquesta.

no rinarteipo, y la resposta
 Mes... vorté estarà contenta
 de casarse ab mi?

Ab. Si'l pare

No vol... si tant... tant i hi enysanya-

Pa (Lo qui ab res se pot lograr
 ab l'or i alcausa, ja es meua.)

Escena 3^a

(Dix Vicens.)

=

Vi. Endavant, ja estich apunt

Pa Vamós donchs, estiga bona

(donantli la ma)

Ad. - Passiobe senyor Mica.

Pau fins à un altre rato.

Vi.

Noya...

No, no res: ja hi pensaré.

Pau (quina picota mes mona!)

P

Escena 2^a

Adela.

—

Y quin home tan pesat!

Gràcies a Deu que ja es fora.

L' vaig conceixe en mal hora

ni may qui aquí hagués entrat.

Per ell està en un error

l' pavo, volentme rica,

y no ven que in sacrifica
 tant sols per un grapat d'or.
 Grapat d'or que maleherch
 perque in roba la alegria
 y la pau de l'ayma mia:
 per res l'ull l detest.

Se que in serviria à mi
 lo nadar en la opulencia,
 y en secret, d'amarga essencia
 la copa aprirà tanta l fi?

Deu meu, qu' es lo que he fet jo
 per ser tant desgraciada?
 seré victima immolada
 en aras de la ambicio?

No, jamay consentiré.

924
Pero 'l pare? pobre pare --
ell m' estima, y voldria an
preocupat --- que fare?
Si m' resintesch, li ocasiono
a pesar meu un dirigit --
consentir tampoch es just.
que a dos 'l meu cor no dono.
Si poquer algun amic
feli a trosson aqueix prime
que sols li deix veure egoisme,
tractantse d' un nuvi rich.
Per ell in Hoanet es fora
y no hi puch parlar com antea
quantas vegadas y quantas
El somni 'l veig que jitora

Plora perque in ven plorar
 y mon dol calmar procura
 y ab dolh bálzau de ternura
 fevidas d' amor curar.

Eyura in diu, vida mia
 que es gran vintut l' eyevaura.
 Serai ma eyura, confiansa
 tal volta no es lluny lo dia.
 las horas que van marxant
 cap al worst presurosas
 de nostra sort envejor
 parau son curi un instant
 y com un vol blanch com neu
 en lo riu meu espay onjeras,
 de in nritj de sombras eyessas

no donau l'últim a deu
semblau lo que aïpi estimau
argentina ven murmura:
y l'eco allà en la espessura
del bosc repeteix: i estimam.

(paure)

Pero a que ve recordar
la felicitat passada
si haig de ser tant desgraciada
No... n'Joanet ha de tornar
Pero perquè no m'escriví?
vint dies que res ne sé --
M'haurà oblidat? No pot sé
Aquest home... ah! l'cor me diu

Escena 5^a

Adela Felip.

Fe. L' cor diu moltar mentidas
 Ad. que diu felip?

Fe. Lo que sens.

Ad. M' ha semblat que murmurabas,
 pero no t' he entèi de res

Fe. Com qui estabas tant distreta
 pensant ab lo teu Joannet.

y fegas cartells en l'aire
 ab suspiros, plors y jennuch

Ad. Pero que vols que t' hi diga

Si. —

Jo, no m'hi digas res
Quasi foras com los poetes
que no venhen tot diferent
dels altres.

Ad. Ep! tu! dels poetes
no m'hi digas mal may

Perque?

Ad. Perque n'hi ha que son dignes
de dormir entre llors

Jo. Ah! be, jo d'aquets no m'parlo
Ma il·lusió và per aquells
que caminen per la broma
sens sabè mont posan los peus
i tot plegat fin a terra
canhen d'un sol capgirell.

160
y ja satisfets i adornan
entre mitj de garrofers
Escultats simó. Esta mural
per ells ja fan uns llampèch
y uns troncs que sembla que i hagi
d'empusar lo mon en pes.
Que venhen una riera
que mes que riera es rech
ja sos aigües fan espuma
de plata, y que se jo qui.
Hi quant tot ple de rosada
està. i lleu de jor net
y venhen mullada l'herba,
que ab la llum del sol rellicheix
ja hi troban diamant, y perlas

y un tresor que no te pren.
Punt lo sol després del dia
pe'l llevanc, com tots sabem
donchs per ell sol sortir sempre
per los richs balcon d' orient.
Que es de nit: venhen misteris,
fantasmas per tot arreu,
y si miran las estrellas
las troban tan diferents
que a vegadas diu que buscan
la seva pe'l firmament
parlan d' una noya
ja tindrà d' or lo cabell,
dugan voras per galletar
los ulls blaus, donchs son de cel.

Las dents las tindrà de nacar
 lo llavín d' herminí clavell,
 y per fi com t' he dit antes
 tot ho venhen diferent.

Pero tenint tantar perlas
 diamants y estrellas en l' cel
 or y plata en abundancia
 y palacios en Orient
 son mes pobres que -- muponi
 que si m' sentia algun d' ells.

(pause)

Ad. Atipò si, tu may t' amolinas
 nit donas mal temps per re

Te Es que faig la meua y callo,

Ob. Vetaquí lo que sabs fer.

fer passar sempre la terra
y tot lo demer —

Je

Ode, y que?

ad.

No vens en quin cas me trobo?

Je

Si, noya, mes que tu ho veig

Per ço t' dich que l' cor t' enganya

ad.

perque?

Je.

Perque n' ho anet —

tu t' pensar... qui sab que t' pensar.

y tornará n' etich cert,

perque es home de paraula.

ad.

Pero si no hi es a temps?

Je

Lo cor me diu que hi serà.

ad.

No deyas ara mateix

que l' cor diu moltes mentides!

Per. Si, pero, no par aquest
(Si m'hecurido com m'atrapa.)

Ad. Be, l'has vut? n'has sabut res?

Pe. He tornat a casa seva
serian per llà a l'ar deu
hi he trobat a la patrona
l'hi he preguntat per ell.
y m'ha contentat com sempre
no sabem to que s'ha fet
pero quant ja me'n anaba
han picat: era l'carter.

Carta a la senyora Pepa
dii: y li entrega ell mateix
l'obra, mira bé la firma.
y ven qui era.

Ad.

De n'Joanet?

Fe. I diu qui està bo per aré
que tornarà.

Ad. Gràcia a Deu.

Fe. D'aquí tres o quatre dies

Ad. I mont se troba actualment.

Fe. Oh! no no sé.

Ad. No no diu la carta?

Fe. La carta no diu res més
que'l que t'he dit.

Ad. I la petxa?

Fe. Oh! no ni hi hia.

Ad. Com pot ser?

I mas vint que la Uetra es seva?

Fe. Vaya si no es: jo mateix

No he mirat. L'he llegida

dos vegadas.

Abd. No ho entench

Fe. Jo si. se l' haurà deixada
sens pensar en lo tintar.

Abd. Ay felip! que vols que't diga
temo que no hi serà a temps.

Fe. Vols que hi sia?

Abd. No ho preguntin.

Fe. Mes donchs lo que jo't diré
que encare que só un poch tonto
també se donar consell.

Has vint quant ve una riuada
que fa'l jonch? s'ajen ben bé
y quant ha passat aquesta
s' posa altre volta dret.

Lo contrari dell fa l'arbre
que sa copa n' alza al cel
en son orgull desafia
lo embats de la corrent:
mes l'aigua arremolinant
li subcava l'arrelh
y l'arranca y se l'emporta
riu avall y l'ancellet
en mitj sas expressar brancas
y no li faràn ja niu may ne
prent exemple d'això, noya:
noya d'això exemple prent
no han de fe lo que fa l'arbre,
lo que fa l jonch han de fer.

Ad. Ten molta rahó, Felip.

4ª agrahieipo l' bon consell.

Pe Per no se enfada l' teu pare
y onde men, senyo Vicen,
fes un piquet la comedia
d'aquell modo que saben
fer la donar, ab salero
ab gracia, ab... be,, ja ni enten.
Res d'estar trista y plorosa,
ja veuràn com n' eipirem
Dem carbassa al senyo Mica
torna in Goanet, vos casen...

Escena 6

Dits Vicen

(que cant al primi vers)

Pe Go in reventó d'alegría

voaltres fen lo mateix
toti vivim després felissos
per seculorum amen

Vi. que predicar, que predicar
tabalot?

Fe. (La meua sombra
ja es aquí.

Ad. Se in na sentit!)

Fe. pero si no hi na cap trona
qui es lo que vol que prediqui.

Vi. Com que sempre n sabo de noves

Fe. D'aquí en avant ja no n conto
cap mes: perquè din son bolan
tot lo que dich.

Vi. Y ben net.

Com que n contar de tant grossas

que fan una ma de blanch -

fe. Si? donchs ara que m recorda
aquella que ahí volia
contar, no dich res.

Si, còntala.

chs

fe. Ca, barrèt.

Vi. que t enfadas?

fe. Ho? tot ho prench à la bona.

pero per no mabeho de creure -

Vi. Que no veus que ho dich per broma.

chs. Vamnos, sen y conta'l cuento.

fe. No, que ls contaré una historia

que recordo haver llegit

quant estudiaba retòrica.

Es l'ca. donchs, que hi havia

en altre temps prop de nos
la familia me honrada,
sensilla y treballadora
que may i' riagi conegit
Comtaba de tres personas
pare mare y una filla
tan guapeta y tan airosa
que ab enveja la miraban
les demés noyas del poble.
Conreaban un quant camp
y a me d' aquestes mi horta
que donaba gust de veure
per lo que esta ufana.
Com que per un home sol

la feyna hi era de sobras
 tenian llogat per nosso
 un bon ninyo, un pich jove
 morfant de pare y mare--

Vi y l. nosso no son personas?

Ja ja ja

Fe

Donchs que seràn,
 que vol que sian marmotas?

Ho son mer que jo y vorté

Vi L'are al devant.

Fe

que la noya
 y que tots, ah. si senyors.

Vi De marmotas?

Fe.

De personas.

Ab. Atipin digan qui eran quatre ~

Pe. Si senyor, quatre, y doncar?

Vi. Pero tu habias dit tres.

Pe. Es perquè el morro no's conta
com de familia.

Mo. Oh aïra.

Vi. Té ratió, ja es altre cosa.

Mo. Continua.

Pe. Deya donchs,
que un dia el patró, pobre home!
quant a cara se'n tornaba
del treball, no se com, topa,
vol aquençar-se, no pot,
y can del cim d'una roca.
a daltabaix d'un barranc
sem fondo, y mentres rodola,

detran d' ell baiya la mort
cubrintlo ab sa freda sombra.

Vi pobre home, quina desgracia!
quina desgracia, pobre home!

¶. Viuda queda la mestressa,
seus pare queda la noya,
gran pèrdua han tingut los dos,
res del mon las aconsola.
faria d' aiyó uns dos anys,
quant passà per aquell poble
un dia anant de cassera
ab los seus companys un compte

Obd Ya enasi ende vinaría.

¶ De, si no sabo, calla y escolta,
A la bora d' una font

que men que aigua critali dena,
y a la sombra d'un d'ormay
a la noya veje'l compte
Deu la guard a la donzella:
li diu ab ven carinyosa,
y ella respont sofocada:
Deu lo guard de mal al compte,
Deixant apart la conversa
qui ells dos tinguessen llavora
perque en llarga y ademi
ava a n'a mi no'm recorda,
li dire que'l mateix dia
demana'l compte la noya
a sa mare, y com aquesta

es una dona ambiciosa
 compassant la gran distància
 que va de pagar a compte,
 y aconsellant-se tant sols
 ab la seva ambició loca,
 y no veient que a sa filla
 vend per un grapat de doblars
 consent, sols per poder fer
 a sa filla rica y noble

Vi. Si hagués caigut ab mi - res
 sempre fan tretse las donas.

Ab. (Cyls homes encara passen
 moltas vegadas.)

He. La noya,

que un dia donà son cor

a n' al mosso y correposta
en per aquest ab usura
en vâ prova una y mil voltas
de convencer e' sa mare
ab raiom totas molt logicas,
mes ella terca que terca
li respon: no ya, tu et jove
y l. jover no pensen prou:
jà se ho que fer me toca:
y contra sa voluntad
al fi te casa ab l' conypte.
Mes no passà gaire temps
sin comperdre en mal hora
que de quant supreix sa filla

in te la culpa ella sola,
 puig lo compte ja causat
 del amor d' aquesta noya
 sens cap mes raho que aquesta
 l' ha tancada en una torre
 sens darli mes companyia
 que sa mare.

ln 2

Pobre noya!

fe. tan villanament tractada
 mare y filla sempre ploran,
 y'l dolor que las consume
 pas a pas las diu a la fossa,
 y posa fi a sa existencia
 sens tornar a veure al compte.
 L' ha agradat?

Abd. Molt.

Vi

y el morro?

fe.

Se n' va anà y encare es l'hora

que res mes se n' ha rebut

Vi.

t'has explicat com un home,

si no perquè no hi ets tot,

divia...

fe.

que?

Vi.

Res, la cloaca.

que no la tens ben sentada.

fe.

No m' enfado, só un tanoca

jà ho sè, y per res mes serveixo

que per conta alguna història

ò cuento (y fer de ~~correu~~

per en Joanet y la noya.)

Escena 7^a

Vicens, Adela

Vi. Que hi fareu? en i felip

Ad. Vritat que avuy te bon dia.

Vi. Y tal: y a fe que no estranyo,
perque sent com estan ximple
li he tocat l'botet
per ferlo enfada una mica
pero si, Deu ten darà:
ab poch mes se'n clavaà riure.

Ad. No se perque troba gust
a omplirli la barretina,

y si enfadat ne fa alguna
de las sevas, vorte crida
y s' enfada y--

Vi.

Quant jo ho busco
es per fer-me un tip de viures.
com qui es aïxin tant t'empat
a voltar te unas sortidas
que m' agradan, res allò
que diuen que'l botj, fan bitllas
per altre sent es bon jam

Obs.

Això si, no te malicia,
es bon mingò en tots conceptes.

Vi

Oh! a no se aïxi no'l tindria.
Oh! una cosa ara que hi penso.
No sabo que ab'l senyo mica

hem anat a ca'l notari
per veure com ho tenia
tot allò de la escriptura?

Abd. No senyor, no; no ho sabia

Vi. Donchs si, y in ha dit que aviat
avuy o demà podriam
firmarla.

Abd. (Y en Joanet no torna!

Vi. Y ja estàn ben decidida?

Abd. Pares, perque in vol llansar?

perque in condemna a un mal viure

aquest home no es per mi,

Per Deu, no in vulga fer rica.

no in vulga tan desgraciada.

Vi. Vaya: no se com t'ho miras.

no veus qu' es un bon partit,
es un bon home testima,
t' cedeix dos heretats,
que mes vols? que mes desitjas?
Mira, noya: jo m' faig vell
y pensa que vindrà un dia
que no podré treballar
com ara, y si desprecia
aquesta ocasió tan bona
en que la fortuna t' brinda
de proporcionarte ls medis
per allargar-me la vida,
probaràn que ls sacrificis
que t' teu pare ha fet oblidar,

probaràn que no tenen cor
per que't vellet com deuria:
probaràn. —

At.

Ati. no, no pare,

no vull que may de mi s' digi
que ls favors pago ab agravi
ni que sò una mala filla.
Tot quant vortè ha fet per mi
pagà ab usura voldria,
puèu se insuficient per tant,
pero may desagradaida.

Vi

Annular ta insuficiencia
casante ab l' senyo Mica.
Creume, noya, jo t vull bè.

Abd.

Pero no se' com s' no mira!

que no veu qui es vell?

Vi. que hi fa?

que t'hi pingu ja t'olvidas?

Ad. val més honra que riquesas.

Vi. De tot t'hi.

Ad. Sab aquell dia

que li va dir en Joanet

al moment de despedir-se?

Vi. Mes ell me va explicar l'com
l'que y tot de que venia.

Ad. S'han d'escollir las dos parts
per poder fer la justícia.

Si poguessen sentir l'altre

qui sab lo que un contaria

Vi. Bah, bah, fora romancesos,

Cregar que ja m'annolina.
 Tornar sempre a la mateixa.
 M'he proposat fete rica
 y al mateix temps ben casada
 perquè se que vindrà un dia
 que las gracias me n' daràn.
 Y ara, que tenz? que sumicas?

Ad.

(Y en Joanet no torna!)

Vi.

(enfadat.)

Noya!

noya! ah! que 'n mereixias!

Amenaçatla ab moltes

furia l'agafa per la

ma y se l'emporta

Escena 8

Felip lugo Paulino

Fel. Que puga tant l'ambició!
no ho hauria cregut may
Un pobre vendre sa filla!
bahi. bahi. aïgò no pot anar.
Ell prou ho fa a fi de bi,
pero pot surtir molt mal
còy, Joaquet, si no tornas!
còy si no tornas aviat
Pero com dimontre fòra
que no ho pogués destorbar?
Sò i Felip, y no conceïen

encara el que sò. Si tant,
 tant la cosa s'empenyaba.
 Es planto impediment tal,
 que l'oncle i Mica y la noya
 quedau aixís, tots parats:
 y llavors veuran, el pimple
 com la seva fa passar
 Però de totas maneres
 vaig a veure si ha arribat

Pau. Deu te do molt bonas tardes

Fe. Senyor Mica. Deu lo guard.

Pau. Com esteu de vintivuits?

Fe. Molt be, home.

Pau. Que ha tornat
 l'senyor Vicen?

Ye.

Ah l' oncle?

deu s'è alla diuntre al despaig
que crech que te un poch de fyna.

Pau. Tornari després, mes tart.

Ye. Ca, home, pot esperar-se.

tingui, llegeixi entre tant

li dona un diari que apro-
porit li haurà sobre la taula

Vaig per una diligencia
que me'n habia olvidat

Pau. Ah, te'n vas? donchs, abur, no.

Ye. Senyor Mica. Deu lo guard.

(Mal com no't rossega'l diable)

Escena 9.

Paulino.

Pau. Es pinyplet, pero es trempat
 Ali. ali. ali. per fi ab l' obdela
 logro casarme, endevant,
 com que tinch pesos de sobras
 a mi res se'm pot negar
 quant penso ab lo que soch are
 y lo qui era fai mis quant's anys
 Me'n vaig anar cap a America
 ab un petit capital
 que posat en un ingeni
 luego's va multiplicar.

y com jo per tractà ab negres
tinch un genit especial
puig de cada laligasso
li faig espurnà la sauch
de la esquena; solo me veig
ja tot abançau'l cap
y treballau com diuonin
mentres jo li estich mirant.
y mi amo, quant me lleuo.
y mi amo, al esmorzar,
y mi amo, al medio dia
y mi amo. cap al tart
y per tot lo que jo vulga
no tengo man que mandar.
Lo que aqueix tráfich reprobau
dihuen qu' aixó es inhumà,

y es perque encare no saben
 qui es de goma la moral
 Per fi, ells ni han fet la fortuna
 y jo l'estic disfrutant.
 Lo que mes m'interessa ara
 es l'escriptura firmar.
 En va m'fa la competència
 un jove sens capital,
 que la carrera de metje
 no fa gaire que ha acabat.
 No hay plaso que no se cumpia,
 recorde m'va dir no obstant.

(marcat)

ni deuda que no se pague:
 en lo moment de marxar.

Ho no tinch pendent cap plaso
de deute-- ara no i tinch cap.
Mes no sè perque aquell jove
de mal humor ni ha posat,
un dia va mori un home
amich meu... pero que val,
que ab aquestas cosas pensi,
si-- fora casualitat.
Si nil volta la justicia
ab manya he sabut burlar,
si contra l'or re o hi oposa,
que farà lo meu rival?
per altra part fa alguns dias
qui es fora, y no tornará.

Escena 10

Paulino - Vicens.

Vi. Ah! vorté era?

Pau Si senyor.

Vi Perque no entraba allà dins?

Pau. He pensat que tal vegada
 tindria feyna, y he dit
 entre mi, Hegeix el diari
 y no el destorbin

Vi. A mi?

Vol callar, sans critia?

per la gran feyna que tinc

Després que vorté es de casa.

Pau No encara.

Vi Si senyor, sí,
es lo promís de la noya,
y ja sab que pot venir
sempre que vulgui ab franquesa

Pau S'aprecia molt.

Vi Ho sò així

Pau y l'Adela?

Vi Decidida.

Li he explicat fil per fil
tot quant debia explicarli,
y quntora ha consentit.

Se venirà, anem alla fora
que estarem milló qu' aquí.

Escena II.

Felip a prop de Adela

—

Fe.

viqueto per tot l'escenari

per ultime ven per l'ant ha

munt Paulino y vicen.

Ells dos a la galeria
 crech que no hi haurà perill
 que in sentir. Parlar ab ella
 m convè. Noya.

(baixet cindantle)

Adel

Felip.

Fe

que tem, que has plorat? res non.
 que passa de non?

Ad.

Que tindrà?

fe. ni preguntar! Oh! l' pare
4' ha obligat a donar l' si?
Bah, si això no val la pena.

Ad. Que no val la pena d'uns?

fe. Cita clà, paraula dada
per força no's pot cumplir.
Mes veig a dirte una cosa
que m' ve com l' onell al dit

Ad. Digas que m' tens impaciente

fe. Es ni en Joanet ara he vist.

Ad. Serà cert? no, no, ni enganyar.

fe. Ja sabs que no se mentir

Ad. N. Joanet dech oblidar-lo!

y no much... pero... sí, sí,

Jo triuflaré del meu cor

(revolta)

Fe. Oh! y mi ha dit que vol venir

Ad. No felip. no, que no vinga
perquè --

Fe. Mira, ja es aquí.

Escena 12.

Dit. Joanet

Jo. Adela!

Ad. (Que miro
es ell!) Joanet!

Jo Després d'una absència

forosa y cruel
en la cual sufria
solo pel dolor teu,
puig tenia sempre
en tu 'l pensament,
sedent de carinyo
y d'amor sedent
a tus brassos torna
obdela, - n Joanet.

Ad. Lo que en aquets dias
mon cor ha suferit
no puch explicar ho
preguntali a n'ell,
qui ab aquell benigne
que sol es comprèn

pels que be estimam
 com tu y jo, Joanet
 ell podrà explicant
 lo que jo no sé

Je

Contenous las penas
 y los plakers contem,
 després de tanta dia
 que no ho hem pogut fer
 no us doni cuidado
 que jo diga res
 per xò sort y cego
 serà en felipet

Ulei per si venian
 l'oncle y'l negrer
 desque aquí la porta

vigilar vos dech.

Jo.

tal volta pensaba

que jo t fora infiel?

pensaba qui mi altre

robarte pogués

aquet cor d'ela

aquet cor qui es teu?

Ad.

No tant lluny anaba

lo meu pensament

de quant me digueres

may dubtar podré

que si tu aquell dia

me donaves Joanet

lo teu cor, en cambi

jo t vaig donà 'l meu.

Sol los dos estabam

no m'ei senti l' cel

paraulas tant dolas

tan grat jurament

qui havia de dir-me

llavors comensar

a forjar mas penas

mon fat sempre advers.

480.

No, no ja, no t' queixis

avuy ja no es

ebuy ha que anhelaba

descubrir un secret

secret que per mi era

de gran interès.

Un home buscaba

que quant jo era un nen
del poble fingint-se
amic b6 y fidel,
me robà l' herencia
que m' va deïpa aquest
y avuy que ha m' empresa
coronat lo cel,
per cumplir-ne torno
aquell jurament.

Cho. eby Joanet dech dirte
que no hi ets a temps,

Jo. Que sento --

Cho. No m' culpis,
jo soch ignorant.

Jo. Donchs qui es lo que passa?

explicat per Deu.

4. Han casat tal volta?

Mo.

No encara, Joanet
pero me dat paraula
y la cumpliré!

Jo

vols cumplir-la? fer ho
y -- vulgat dar Deu
ho sort que mereixes
perjura.

Mo.

Joanet!

Jo

Y encara gosar dir-me
que n'ets innocent?
Ets tu aquella noya
constant y fidel
cándida y senzilla

com un singelet?

Oti tu la que m' deyar

ab melora ven

ni tu no m' olvidar

may t' olvidarè.

hont es ta constancia?

ton candor, hont es?

tas promesas totas

se las ve diu l' vent.

Ch.

Es un aus l' esdela

constant y fidel

Ecuidada y sensilla

mes tu no li venis.

perque n' sacrifici

que fà no comprens.

y en bloc de calmarne
 son dolor cruel
 aïrat l'aportrofar
 seure mer ni mer
 tii jà sabo l'empenyo
 que l'pave fa temps
 te de fer carairne
 ab l'vindo aquet
 en va cent mil voltas
 li he dit no'm convè:
 ell sempre'm contesta
 se lo qui traig de fer,
 fin qui avuy me crida
 y in diu ab accent
 imperin, escolta

jā que jōt vull bi
y tu no ni ho estimas
en res ni per res
avuy lo capitol
pot ser firmament.
Oy s'el desprecia
com fin ora has fet
al senyō Paulino!
no contis may mes
ab res de ton pare
perquè no ho seré,
que no es filla meua
qui no m'obedeix.

per ço t dich Joanet

que deu oblidar-me
 com jo a tu també
 4o que dius? impossible!
 no noya.

Ad. Per Deu!

4o Escolta, aquell home
 que jo ab tant anhél
 anys ha que buscaba
 el Mica'l negrer.

Ad Ah!

4o Pero no temis
 que jo t' salvaré
 Els noys.

fel.

Anda

fel.

Ah!

Cuidado.

depressa afanyen
que t'enyó Paulino
y l'oncle Vicen
cap aquí ja tornau
depressa, Goanet.

(que sen vagi)

Go.

Adieu, tranquilisat.
que jo tornaré

sen van un per

la Dreta altre pel foro!

Escena 19.

Vicen. Paulino

—

Vi. En la seva diversió.

No tinga cuidado que ella
 deüpi passar cap mati
 sense regar las floretas
 A son temps la terra abona,
 avranca las malas herbas,
 y'l jardi cuida tan bé
 com qualrevol jardinera.

Pa. Hi te molt gut si senyor
 no n'hi ha gaires com ella

Vi. fora matar-la quitant-li
 diversio' tan ignocenta.

Pa. Per pò ray no renyirém
 eixora com una veïna
 L' de casa es molt mer gran
 que aquest, ab plantar d' conrevica,

y després tuch quacamayos

canarin y caderneras

passarells verduns pinnans

rossinyols, pigots y Merlas

una ave del paraiso

un pavo real, dos garcetas

coloms tortolas calandrias

y gallinas de Guinea,

per los nicos y las monas

hi ha de gabias expressas,

y per que res hi falti

en aquesta pajarrera

vaig comprar fa quinze dies

per cent trenta pesos fuertes

un orangutan com jo,

(sempre alant l'alado)

ensemyat à la moderna.

Vi: Digne que alio deu semblar
una exposició de fieras

Pau No hi hà per corar auri
com lo qui hem estat á America
si algun dia hi fem un viatge

Vi Si hi pogués anar per terra.
com aquell, pero per mar
y mar, ab barco de vela.

Pau No, qui anirem ab vapor.

Vi. No, no, vau mos no m'engreica.

sols pensar que si in atrapa
en alta mar la tormenta,
in sumergeix al profundo

o' in fa l barco mil citella,
y l, navegant prenem beuy
en aquella aigua tant freda;
l' un va de canar en l'ayre
l' altre corren: assistencia!
mes cada un per ell procura
perque tot hom te prou feyna,
y nos n' arrem tot plegats
a la lluna de València.

Pau. Això no suchseheip gaire.

Vi. Jo suchsehis per la meua
desgracia mentres hi fos..
Ja li he dit que no ni engresca..
Jo fora bon mariner
si'l mar tot se tornés terra.

Escena 1a.

Diti felix. de nris lumbent

=

Fe Oncle Vicen...

Vi Un recado?

Esperat qui ara tinc feyna

Fe I si després no in recorda?

Vi Digas donchs y ver depressa.

Fe Me descuridaba de dirli

que ha vingut lo senyor Pere—

Vi L' senyor Pere?

Fe Si, aquell

que sol anar quasi sempre

cupit, tot envabanat.

(*font l'accio*)

qui està al carrí de la Cendra.

Vi. Oh! que t'ha dit?

fe. M'ha dit *pimple*.

Vi. Y in sembla que no europega.
que mes?

fe. Oh! y que t'è un geni. —

hanta ni ha tractat de neutre

Ell deura ser femeni no

Vi. Home, no dignis *pimple*es.

fe. *Pimple*es? ell es quin diu.

vostei sen riuen y i pensen
que

Vi. com ets un taratlot.

ni has fet una de las tevas.

finalment, com heu quedat?

f. Que tornará cap al vespre.

Vi. Etsà bé.

Es.

(contin.)

Molt bonas tardes

Vi. I a vostè

Es. L' senyor Vallseca

dieu que ja poden venir
a firmar.

Pa.

Ah! ja etsà l'esta

l' escriptura?

Es.

Si senyor.

mes si no deixo enderrera

don o tres mes que n' hi ha

anterior a la seva,

dihent al amo que portaba

la de vostè molta pressa,
no la firmen de segü
fins al vinticinch o trenta.

Je (Ell qui es sabi: lo que busca
es la propina aquest mestre.)

Pan Jo sempre pago'l, favors
que m'han ab bona moneda.

Vi Obigo es molt just.

Pan.

(Repantant cigarros)

Vostè fuma?

próvilh que son de la vuelta
de abajo.

Es son excellent.

Vi Son millors que'l de Valencia

Je. Y millors que'l del estanc.

Aquells, si'ls encen no cremen:
 y si ho fan, donan un fum
 aromatic com la peste.

Vi No per tots.

Pe Los que jo compro
 si senyor.

Vi. No hi deu entendre

Pe Pot se en això; pero ls altres
 be sento que també i queipan.

Vi Perque fuman.

Pan. Molt ben dit

En. Te valio.

Pan. Oli. en recompensa
 del intervi que i ha prèi
 per mi triqui.

En.

(Una dobleta

de cinch duros.) Molta gràcia

Vi.

Felip, digas à l'ebdela

que s'posi la mantellina,

que s'arregli una miqueta,

qui havem d'envà à cal notari.

Corre, ves.

Fel.

Y si -

Vi.

Depressa.

En.

Passinho bô.

Pan.

Servidor.

Vi.

Disposi de cara seva.

(Encaricant ab l'

escribent que se'n vâ)

Escena 15^a
 Paulino Viceun
 iugo Felip.

Pau Ara si que seré l'home
 mes felis que hi hagi el mon.
 Ha puich dir que so'l seu jendre

Vi. Y jo que'l seu sogre soch.

Pau Hem de celebrà nua bodas
 com may i hagin fet millor.

Vi Vonté dir cosa la festa.

Pau Vull que sàpiga tot hom
 que i cara un americano
 que te à senallada l'or.

Fel.

(continua)

Diu que ja està desseguida.

Vi. Donchs amenhi?

Pau

Amenhi donchs.

(vicen va a vestir-se y després

altres)

Escena 16.

Paulino Felip.

Fe.

Vostè es un pillat de platja.

Pau

Felip!

Fe

Que calli, o sino

li inflo la cara a revers.

Señyor Paulino, ho sé tot.

Si ha escapat a la justícia
 ab sas manyas mer d'un cop,
 aquet no pot escapar-se,
 que tant va'l canti a la font
 que ve un dia que's fa a trossos
 si arriba a topà ab un roch.
 Lo canti es vortè, la pedra
 es in Goanet, y soch jo,
 que quant me convè sò ximple
 y quant no'm convè no ho soch.
 Me deben pendre per altre
 vos equivoquen tots dos.
 (Si'l pogues fer entrà en dubte)

• • Pau

(Muntant perquè no se li
 coveja que s'ho tramuntat)

Escena 17.

Dits Vicen Adela. Joanet

y Ganime per l'ordre que i indica.

Ni. Vamos?

Pan Si qui arribat l'hora.

Adela ---

(li dona'l braç.)

Pe (Haig d'emboficar ho.)

puig veig que in Joanet no torna?
Oncle Vicen, haig de dir li.

(formalissimament)

que no's pot casà aquest home

ab l' edela.

Vi. que diu ximple?

Fe. Hi ha impediment

Vi. qui li posa?

Fe. Jo.

Gua. Y jo.

Gau

Y jo.

Pau

(Serenitat!)

(ensayo)

Vi. Don me quier lo que aqui us porta!

Gau Sols un acte de justícia

vinch per confondre aquest home

que te una historia molt negra.

Pau Miri be'l que diu. Tal volta

vostè no sab ab qui parla.

o li han dat malai informes
que seran falsas.

Gau.

Seus dubte

ho foran si fossen bonas.

que no se ab qui parlo dius?

parlo ab un qu' es del meu poble,

que 'l conèch desde picot

quant anabam a la escola.

parlo ab un qui era un pillel,

y aia perque es rich de sobras

i don to, i dona importancia

perque 'l tingam tot per noble.

Vi. Gaurme, jo no puch comprendre.

Gau. Escolti y ho comprendrà prompte.

He (Aprèta qui ara va bé.)

Pau

Repeterch que i equivoca.

Yeu

Repeterch qu'ets en Paulino.

vaig a donarten las probas.

Te'n present qu'un teu amic,

qui era per cert molt bon home

convensut qu'eras com ell,

creyent que tenian honra,

seus recel và porà en tu

sa confiança? Te'n recordas?...

que un dia en lo llit postat,

veient s'acercaba l'hora

tremenda de tancar lo ull

a la llum del mon, escolta,

t' digué: Paulino amic:

cada dia es mes penosa

l'espermetat que ni aqueixa
aviat beuparè a la tomba.

I com tota la meus parents
viuen molt lluny d'aquet poble,
vull demanarte un favor
que serà l'últim tal volta.

Prunt de mar economias
y treball, al banc de Londres
tinc un capital, que lego
a mon únic fill Joan Coma.
Vols que't nomeni curador?

- Si puch servirte disposa.

- contestares - Gràcias, Mica,

repeti ell. En virtut doncas
del bon afecte que m'heu

y del cual m' has dat mil proves,
 llevat de presten fiansa
 vull que estiguis: perquè l'home
 que com tu es home de bé
 com a tal cumples tot hora,
 feli tu obras de pare
 ja que moranet queda'l pobre!
 y molt t'ho agrairà
 ton amic desde la tomba.
 D'aquestes tristes paraulas
 pronunciadas ab veu ronca
 per ton amic moribund
 digas, mica, te'n recordas?

Pau. Tanme, ve tindrè jo que veurer
 ni de lluny ab eixa historia.

May he siguiat curador
de ningü. En la California
vin un meu cusi jermà
que 'l mateix nom que jò porta
va marxà de Catalunya
poch antes que jò. Tal volta
es ell 'l que vortés bureau.

Vi Miren Gaiume que aquest home
fe. (La cara li fa procès!)
Ge | Vaig à fer l'última proba.)

(a' vicen)

En aqueix sentit firmada
la escriptura, crida en coma
à la de cara dihentli;
Cridenme be 'l fill Antonia,

eduquendo i instruinto
lo mateix que fos fill vostre
y per poder sufragar
los gastos qui aixo ocasiona
accepten aquesta suma
que per tant es poca cosa:
puig jauncy podrà pagar-se
ei cap pren accio' tan bona.
queda heven d' un capital
que tinch en lo banc de Londres,
y es son curador 'n Mica,
He volgut que us obtonia
d' aixo entessen enterada,
per si un dia Deu disposa,
com aviat farà de mi,

de la vida d'aquest home.
Ha veus si estich enterat
de lo que tu dius ignorar,
¿que no ets tu l'usurpador?

Pan. No.

Ga. vaig a donar-te las probas,
tè, llegirà.

(li entrega un plec)

Ad. (Si no fos ell!)

Pan

(després de llegir)

Be, pero d'aquí no compta
que sia jo aquest subjecte.
Lo certificat sol, prova
que retirà'l capital
lo curador de Joan Coma.

Jau. Quant tem tu d'atreviment
 cunhe y poca vergonha
 tinhe jo d'intervir y empenho
 eu descubri-te y confundet.
 Una senyal tem al pit
 que Uoch a dubtar no dona.
 recordas de que eu Paulino?
 tem present qui't va socorrer?
 si no etu tu l'usurpador
 descubreiplo.

Pau.

Ahh!

(avergonyit)

Jau No gozas?

que't dete? No etu innocent?

A la conducta no es horrorosa?

Senyor Vicenç, que li sembla?

Vi. M' duya ben enganyat
; si li enribo a dar la noya!

So. Si es la mateixa innocència
del cel beipada en persona.

Pe. Mireu-se'l, l'home formal.
Don Mica. Don ves. tu, noya
que no'l veus l'american!

So. Quina calumnia li posan!

Pau Confesso que so culpable.

So. Ja ha venid el plaso. És l'hora
de que vorte m'pagui'l deute
que ab mi contraguí allavors.

Puch exigirli ab justícia
 tot quant té, perque'l que roba
 un capital, y fa ab ell
 un negoci, lo que dona
 aquet esclà que pertany
 al dnenyo d' aquell.

Li sobra

Pau

la rahó, Joannet. Tan sols
 vull demanar-li una cosa.

Jo Mer puch ferlo enà à presir.

Pau Que sò pare tingui en compte

Ab. Joannet, - ferho per mi.

Jo Vull que vegi som mer nobles
 que vorté no ha sigut may.
 tingui: aquet pagari importa

(entregant-li)

lo del capital y r  dit
firmit, y de sa deshonra
t  t guardarem lo secret.
Mes encara: d'aquest' hora
en avant de tot m' olvido,
quedant soldats nostres comptes.
i' hi conforma, senyor Mica?
Pa. Si senyor, (Pero es per forsa.)
Ya est  

(entregant-li firmat)

Go.

(mirant-se)

Be, Ara si vol
vagissen en hora bona.

(Pentino sen v  )

Escena 88

Diti meu Paulino.

Vi. Joanne, no sè com pagar vos
tan gran favor.

Joan. Com? la noya
casant ab en Joanet.

Vi. No us penseu que's una cosa

Joan. Ja ja molt temps que i estiman

Vi. (Abre es rich) Be, ja ho veu, noya

De cap manera voldria

que t'hi casesses per força;

perquè desprèn.

Ad.

No, no, povere.

ab molt gunt seré sa esposa.

Go

Y jo de ser son marit

voldria que ja fos l'hora

Vi.

Caseus donchs en nom de Deu.

Ad.

Oh!

Go

(Doncentse las mans)

Vi.

Esteu contents?

Ad.

Si, de sobras.

Vi

Go també, sols suspiraba

per poder-te fe ditxosa;

y ab poch mes me trech lo ull

volentme senyà a las foscas.

Goa.

Qui es lo que pot comparar-se

ab la felicitat nostra?

Pe. Ara. haurà passat la meua.
Ja havem guanyat la victòria

(saltant de content)

Oncle, Gocinet y cusina,
Ganne y tota la endorabona.
D'alegria in torno boig.

Oh! salau! n'hirem a bodas

Abd. Senyors! hi convidem.

Pe. Oh! te valis. oh! y farém bromas!

Jo mateix serviré a taula
ni a vortei! hi aconvida.

No hi faltará Mangonissa

de Vich, qui es de la mer bona,

millors pastas, bon licor,

vinguem copar y mer copar.

y quant ja estarem causats

de fer greca y parinola

que Deu els sort a n'als nubis

y.. bona nit y boni hora.

